

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра розведення і селекції тварин та водних біоресурсів

«Затверджую»

Завідувач кафедри
розведення і селекції тварин
та водних біоресурсів
«26» травня 2020 р.

 (Хмельничий Л.М.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

БК 5 БІОЕТИКА ТА БІОБЕЗПЕКА

Спеціальність: 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Освітня програма: Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Факультет: Біолого-технологічний

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча навчальна програма з «Біотика та біобезпека» для студентів зі спеціальності 204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Розробник:
к.с.-г.н., доцент Самохіна Євгенія Анатоліївна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри розведення і селекції тварин та водних біоресурсів Протокол № 19 від «26» травня 2020 р.

Завідувач кафедри розведення і селекції тварин та водних біоресурсів

(Хмельничий Л.М.)

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____ (Бордунова О. Г.)

Декан факультету _____ (Опара В. О.)

на якому викладається дисципліна

Декан факультету _____ (Опара В.О.)

до якого належить кафедра

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Зареєстровано в електронній базі: дата: 20.06. 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: 20 Аграрні науки і продовольство	Нормативна	
	Спеціальність: 204 - Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва.		
Модулів -1 Змістовних модулів: 4		Рік підготовки	
Індивідуальне науково-дослідне завдання		2020-2021	2020-2021
Загальна кількість годин – 90/90		Курс	
		2	2
Тижневих годин для денної форми навчання : 4 самостійної роботи: 4	<i>ОС бакалавр</i>	Семестр	
		3	3
		Лекції	
		14	2
		Лабораторні	
		16	
Самостійна робота			
60	88		
Вид контролю			
	залік	залік	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/2 (30/60), для заочної: 1/7,5

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Основною метою вивчення дисципліни «Біоетика та біобезпека» є відображення сучасних методів взаємодії людини з біологічним середовищем, розвитком концептуальних основ біоетики як розробка морально обоснованих напрямків у вирішенні специфічних проблем охорони здоров'я, зокрема взаємозв'язок з медициною

Завдання: вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

Загальнокультурні компетенції;

- історію біоетики;
- основні правила біомедичної етики;
- основні етичні документи професійних асоціацій, зокрема технолог у виробництві сільськогосподарської продукції;
- права і обов'язки лікаря та пацієнта;
- сутність морально-етичних проблем, пов'язаних з інфекційними хворобами, зокрема СНІДом;
- морально-етичні основи у підприємницькій діяльності майбутнього фахівця.

Вміти: приймати вірні рішення моральних конфліктів керуючись власними знаннями;

- уміти захищати права на інформацію, свободу вибору і свободу дій;
- зберігати конфіденціальність, професійну етику; і
- виявляти людяність по відношенню до тварин, зокрема лабораторні
- виявляти такт і делікатність при спілкуванні з лікарем;
- оцінювати ступінь ризику при проведенні досліджень;
- використання сучасних біотехнологій впроваджувати згідно вимог і необхідності;
- вдосконалювати свої вміння і навички постійно.

3. Програма навчальної дисципліни

(Затверджено Вченою радою СНАУ 28.12.18 року, протокол № 8).

1. Модуль 1. Охорона життя і здоров'я людини в контексті біоетики та біобезпеки.

Змістовний модуль 1. Людина в контексті біоетики і біобезпеки.

Тема 1. Предмет і метод біомедичної етики. Біоетика як етика науки. Особливості сучасної науки і сучасної медицини. Домінанта установок над пристосувальними. Комерціалізація науки. Періодизація історії професійної етики. Модель Гіппократа і принцип «не нашкодь». Модель Парацельса і принцип «роби добро». Деонтологічна модель і принцип «дотримання боргу». Біоетика і принцип «поваги прав та гідності людини». Християнські цінності милосердя, співчуття, діяльної любові в моделі Парацельса. Питання професійної етики в роботах М. Я. Мудрова, Ф. Й. Гааза, М.І. Пирогова.

Тема 2. Теоретичні основи біомедичної етики. Основні типи етичних теорій.

Біомедична етика і фундаментальна етика: залежність чи автономія. Типи етичних теорій в історії культури. Натуралістичний тип та ліберальна форма біоетики. Консервативна форма біоетики. Основні форми регулювання професійної етики – мораль і право.

Проблеми співвідношення мети і засобів людської діяльності. Проблеми свободи волі, совісті, творчості, вибору. Роль права у формуванні особистості. Парадигми права і правосуддя і області професійної етики. Міжнародні законодавчі акти: «Нюрбегський кодекс (1947р)»; Конфлікт між моральними і правовими нормами. Проблема основ морального вибору і правової відповідальності. «Конвенція про захист права і гідності людини в зв'язку із використанням досягнень біології і медицини (Рада Європи, 1996р).» Етичні комітети, Структура, функції етичних комітетів. Правила біомедичної етики (правило правдивості, правило поваги, правило інформованої згоди).

Тема 3. Моральні принципи і правила проведення досліджень на людині та тваринах. Моделі взаємовідношення лікар-пацієнт за Робертом Вітчем. Етичні проблеми проведення клінічних досліджень і експериментів на людині. Моральні принципи проведення досліджень на тваринах. Історичні і філософські контексти проблем досліджень на людях в медицині. Вторгнення науки в реальне життя людей. Проблеми свободи думки і свободи совісті вченого. Драматична медицина. Досліди на людях,

Змістовний модуль 2. Соціальні наслідки та етичні проблеми медичних втручань в репродукцію людини.

Тема 4. Морально етичні проблеми статусу «ембріона». Демографічний стан в Україні. Причини демографічної кризи. Фактори, що впливають на зниження народжуваності. Проблеми соціального статусу багатодітної сім'ї. Індивідуальність, особистість, людина. Проблема визначення початку людського життя, медико-біологічні і етико-філософський підхід. Моральний статус ембріона. Грані дозволеного і не застосування методів пренатальної діагностики. Етико-медичні проблеми абортів. Історія формування законодавства про плодовидалення. Соціально-політичні аспекти проблеми абортів. Позитивний досвід профілактики абортів. Нові репродуктивні технології: інсемінація, екстракорпоральне запліднення. Штучне розмноження і традиційна сім'я. Проблема ідентичності особистості. Клонування. Морально-етичні проблеми контрацепції і стерилізації. Етичні проблеми сексології та сексопатології.

Тема 5. Морально – етичні проблеми генетики

Біотичні проблеми проекту «Геном людини». Етичні проблеми прикладних генних технологій. Історія генетики. Міжнародний дослідницький “Геном людини”: особливості, результати, перспективи. “Всеобщая декларация о геноме человека и о правах человека” (ЮНЕСКО, 1997). Патентування генів: етична і правова оцінка. Етичні принципи геноміки: Терапевтична і прогноуюча медицина - заміна парадигм. Етичні проблеми застосування методів, які застосовуються в медицині для діагностики і корекції мутантних генів. Моральні аспекти медико-генетичного консультування (директивна і недирективна модель).

Види генної терапії - компенсація генетичних дефектів (корекція мутантного гена) та привнесення в клітину нових властивостей (ген, як ліки). Ступінь дозволеного втручання в генетичний апарат людини. Генетична шкода (зміна властивостей існуючих організмів) (виникнення нових організмів) и проблема генетичної безпеки.

Етичні проблеми генотерапії статевих клітин. Євгеніка. Ліберальна і консервативна оцінка можливостей змін та (або) покращення природи людини. Морально-етичні аспекти генної терапії соматичних клітин. “Не нашкод” - опанування пріоритету лікувального ефекту генотерапевтичного втручання над можливістю нанесення шкоди. Несприятливі наслідки генної терапії соматичних клітин. Трансгенні тварини та рослини. “Зелена революція”. Закон України “ Про державне регулювання в області генно-інженерної діяльності. Етичний коридор технологій трансплантації стовбурових клітин. Статус ембріона та морально-етичні проблеми терапевтичного клонування. Позиція християнської Церкви Європи.

Тема 6. Соціальні наслідки та етичні проблеми медичних втручань в репродукцію людини. Евтаназія. Становлення проблеми у соціумі. Ставлення проблеми

Теоретичні основи біомедичної етики. Основні типи етичних теорій						4						10/14
Тема 3. Моральні принципи і правила проведення досліджень на людині та тваринах		2	2			16		2/2				10/10
Разом за змістовним модулем 1		4	4			24		2/2				26/34
Змістовний модуль 2. Соціальні наслідки та етичні проблеми медичних втручань в репродукцію людини.												
Тема 4. Соціальні наслідки та етичні проблеми медичних втручань в репродукцію людини		2	2			8						8/14
Тема 5. Морально – етичні проблеми генетики		2	2			10		2/0				10/14
Тема 6. Евтаназія. Становлення проблеми у соціумі.		2	2			8		2/0	2/0			6/10
Тема 7. Біотехнологія та біобезпека.		4	6			10		2/0	2/0			10/16
Разом за змістовним модулем 2		10	12			16		4/0	6/0			
ІНДЗ		-	-			-						
Усього годин	90	14	16			30		6/2	6/0			60/88

2. Теми та план лекційних занять (денна форма)

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Лекція 1. Предмет і методи біомедичної етики. Етика науки і професійна етика. Історичні та логічні моделі біомедичної етики. План 1. Медицина як наука й етика науки. 2. Особливості сучасної науки і сучасної медицини. 2.1 Домінанта конструюючи установок над пристосувальними. 2.2. Комерціалізація науки. 3. Періодизація історії професійної лікарської етики. Історичні та логічні моделі біомедичної етики. 3.1. Модель Гіппократа і принцип "не нашкодь". 3.2. Модель Парацельса і принцип "роби добро". 3.3. Деонтологіческая модель і принцип "дотримання боргу". 3.4. Біоетика і принцип "поваги прав та гідності людини". Висновок.	2
2.	Тема 2. Лекція 2. Теоретичні основи біомедичної етики. Основні типи етичних теорій. Тема 3. Моральні принципи і правила проведення досліджень на людині та тваринах План 1. Біомедична етика і фундаментальна етика: залежність чи автономія. 2. Типи етичних теорій в історії культури. 3. Етичні проблеми проведення клінічних досліджень і експериментів на людині. 4. Моральні принципи проведення досліджень на тваринах.	2
3	Тема 4. Лекція 3. Соціальні наслідки та етичні проблеми медичних втручань в репродукцію людини. План 1. Демографічний стан в Україні. 2. Причини демографічної кризи. 3. Фактори, що впливають на зниження народжуваності. Проблеми соціального статусу багатодітної сім'ї	2
4	Тема 5. Лекція 4. Морально-етичні проблеми медичної генетики. План: Вступ 1. Біоетичні проблеми проекту «Геном людини» 2. Етичні проблеми прикладних генних технологій	2

5	Тема 6. Лекція 5. Евтаназія. Ставлення проблеми у соціумі План Вступ. 1. Постановка проблеми. 2. Реанімування: проблеми і спокуси 3. Несумісність з лікарським покликанням ("деонтологічний підхід"). 4. Що відстоює медицина? (Прагматичний підхід). 5. Про що свідчить психологія? (Психологічний підхід) 6. Правовий аргумент (небезпека криміналізації медицини). 7. Релігійне покликання (там, де безсила медицина).	2
6	Тема 7. Лекція 6. Етичні проблеми трансплантації органів і тканин людини. Етичні проблеми ксенотрансплантації. План . Вступ. Історія розвитку трансплантації. 1. Проблема комерціалізації в трансплантації. 2. Етичні проблеми, пов'язані з констатацією смерті людини за критеріями смерті мозку. 3. Етичні проблеми, пов'язані з регулюванням процесу експлантації (вилучення) донорських органів і (або) тканин людини. 4. Критерії розподілу донорських органів. 5. Додаткові етичних проблеми, що виникають при розподілі донорських органів. 6. Основні етичні принципи, що регулюють трансплантацію органів і (або) тканин людини. 7. Медико-етичні проблеми ксенотрансплантації.	2
7	Тема 7.Тема лекції 7. Біоетика и інформаційне суспільство План 1.Віртуальність як особливий тип взаємовідносин між людьми. 2.Універсальна відповідальність людина і корпоративна наукова етика.	2
	Разом	14

6. Теми та план лекційних занять (заочна форма)

№	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 3. Лекція 1. Моральні принципи і правила проведення досліджень на людині та тваринах Етичні проблеми проведення клінічних досліджень і експериментів на людині. Моральні принципи проведення досліджень на тваринах.	2/2

2	Тема 6. Лекція 2. Евтаназія. Становлення проблеми у соціумі. Моральні принципи і правила проведення досліджень на людині та тваринах. Ставлення проблеми життя і смерті.. Релігійне бачення даної проблеми. Нормальне ставлення (хоспісний Рух. Етичні проблеми проведення клінічних досліджень і експериментів на людині. Моральні принципи проведення досліджень на тваринах.	2/0
3	Тема 7. Лекція 3. Етичні проблеми трансплантації органів і тканин людини. 1.Етичні проблеми ксенотрансплантації. 2. Етичні проблеми, пов'язані з регулюванням процесу експлантації (вилучення) донорських органів і (або) тканин людини. 3. Критерії розподілу донорських органів. 4. Додаткові етичних проблеми, що виникають при розподілі донорських органів. 5. Основні етичні принципи, що регулюють трансплантацію органів і (або) тканин людини. 6. Медико-етичні проблеми ксенотрансплантації	2/0
	Разом	6/2

7. Теми семінарських занять (денна форма)

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Біоетика та безпека. Історичні та логічні мотиви. Мораль і право як форми регулювання профдіяльності. Підготувати теми доповідей: Етика як наука і етика наук. Типи етичних теорій. Християнські цінності етичних теорій. Біоетика як сучасна форма професійної етики. Основні форми регулювання діяльності. Особистість в ситуації морального вибору дій. Вчинок, поведінка, конфлікт, злочин. Міжнародні законодавчі акти. «Нюрнберзький кодекс» (1947 р.), «Хельсінська декларація»(ВМА, 1964),Конфлікт між моральними і правовими нормами. Етичні комітети: структура і функції. Теми доповідей: Вплив «Нюрнберзького кодексу» (1947р.) в процесі ставлення нормативно-правових актів в області біомедицини та біології. Структура «Основ Законодавства України про охорону здоров'я громадян».	2

2.	Тема 2. Основні типи етичних теорій. Етичні проблеми проведення клінічних дослідів на людині. Моральні принципи проведення експериментів на тваринах. Теми доповідей Історичний і філософський контекст проблеми проведення дослідів на людині в медицині. Міжнародні документи, які регламентують експерименти з участю людини. Етичні комітети. Етична експертиза і клінічні дослідження. Свобода біологічних досліджень і необхідність етико-правового контролю. Проблеми співвідношення мети і засобів досліджень на людині. Етико-правові аспекти проведення досліджень на тваринах.	2
3.	Тема 3. Життя як цінний дар. Медичні втручання в репродукцію людини. Теми доповідей Індивідуальність, особистість, людина. Етико-медичні проблеми абортів. Історія формування законодавства про переривання вагітності. Новітні репродуктивні технології: інсемінація, екстракорпоральне запліднення. Штучне розмноження. Проблеми ідентичності особистості.. Клонування. Морально-етичні проблеми контрацепції і стерилізації. Етичні проблеми сексології та сексопатології. Медицина і демографічна криза в Україні. Монотеїстичні релігії про плодовидалення. Ліберальні основи «права жінки на аборт». Сурогатне материнство, як фактор кризи ідентичності людини.	2
4.	Тема 4. Соціальні наслідки та етичні проблеми медичних втручань в репродукцію людини. Теми доповідей Історія генетики. Міжнародний дослідницький проект «Геном людини». Етичні принципи геноміки: недоторканість приватного життя і конфіденційність генетичної інформації (сім'я, страхові компанії, роботодавці). Види генної терапії – компенсація генетичних дефектів (корекція мутантного гена), і внесення в клітину нових властивостей (ген як ліки). Етичні проблеми гемотерапії статевих клітин. Генна терапія : надії і сподівання, ступені ризику.	2

	Лікування генами – фантастика чи реальність. Позитивна і негативна евгеніка. Влада біотехнологій і біополітики.	
5.	Тема 5. Біоетика і генетика. Моральні проблеми смерті і вмирання. Теми доповідей Історія розвитку трансплантації Основні етичні проблеми трансплантації. Правові аспекти протиріч у вітчизняному законодавстві. 3. Етичні принципи експлантації органів і тканин у живого здорового донора. Протиріччя правового регулювання трансплантації і їх етичні основи. Моральні проблеми пошуку «потенційного донора». Етичні проблеми трансплантології	2
6.	Тема 6. Евтаназія. Постановка проблеми в світі. Теми доповідей Розуміння смерті і вмирання в різних культурах і віросповіданнях. Цінність людського життя і принцип автономії людської особистості (метаморфози гуманізму). Проблеми суїциду і автаназії. Евтаназія у фашистській Німеччині. Хоспісний рух проти легалізації автаназії	2
7.	Тема 7. Біотехнологія та біобезпека. Епідеміологія та етика. СНІД – морально-етичні проблеми Теми доповідей Історія розвитку епідеміології. Особливості інфекційних хвороб. Особистість і суспільство. Проблеми конфлікту індивідуальних і суспільних інтересів. Етичні проблеми Сніду в Україні і за кордоном Статистика і особливості епідемії ВІЧ/Сніду в регіонах світу. Епідемія ВІЧ та ін'єкційні наркотики: нові зв'язки і залежності. ВІЧ і сексуальний лібералізм. відношення до небезпечних інфекцій в стародавньому світі, середньовіччі і сучасному світі.	2
8	Тема 7. біотехнологія та біобезпека. Ідея справедливості медицини і охорони здоров'я. Теми доповідей: Принцип справедливості і право людини на охорону здоров'я і медичний догляд. Філософське і християнське розуміння справедливості. Справедливість як право на медичну допомогу і	2

милосердя. Розуміння справедливості в «Законах» Платона і «Великої етики» Аристотеля. Ідея справедливості в системі державно-правових гарантій в області охорони здоров'я громадян. Платні медичні послуги і медична етика. Проблема відношення лікаря до вдячності пацієнта (матеріальні, фінансові форми вираження). Суспільне здоров'я як симптом морального благополуччя суспільства.	
Разом	16

6. Теми та план семінарських занять (заочна форма)

№	Назва теми	Кількість годин
1	Життя як цінний дар. Медичні втручання в репродукцію людини. Теми доповідей Індивідуальність, особистість, людина. Етико-медичні проблеми абортів. Історія формування законодавства про переривання вагітності. Новітні репродуктивні технології: інсемінація, екстракорпоральне запліднення. Штучне розмноження. Проблеми ідентичності особистості.. Клонування. Морально-етичні проблеми контрацепції і стерилізації. Етичні проблеми сексології та сексопатології. Медицина і демографічна криза в Україні. Монотеїстичні релігії про плодовидалення. Ліберальні основи «права жінки на аборт». Сурогатне материнство, як фактор кризи ідентичності людини.	2/0
2	Моральні проблеми смерті і вмирання. Теми доповідей Розуміння смерті і вмирання в різних культурах і віросповіданнях. Цінність людського життя і принцип автономії людської особистості (метаморфози гуманізму). Проблеми суїциду і автаназії. Евтаназія у фашистській Німеччині. Хоспісний рух проти легалізації автаназії	
3	Моральні проблеми трансплантації органів і тканин. Теми доповідей Історія розвитку трансплантації Основні етичні проблеми трансплантації. Правові аспекти протиріч у вітчизняному законодавстві. 3. Етичні принципи експлантації органів і тканин у живого здорового донора.	

	Протиріччя правового регулювання трансплантації і їх етичні основи. Моральні проблеми пошуку «потенційного донора». Етичні проблеми трансплантології	
	Разом	6/0

7. Самостійна робота (денна форма)

№п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і методи біоетики та безпеки. Професійна етика. Історичні і логічні моделі біоетики. Особливості сучасної біоетики і біобезпеки. Моделі Гіппократа і Парацельса : «не нашкодь», «роби добро». Періодизація історії біоетики. Біоетика і принцип «поваги прав та гідності людини». Християнські цінності милосердя, співчуття, діяльної любові в моделі Парацельса. Питання професійної етики в роботах М.Я. Мудрова, Ф.Й. Гааза, М.І. Пирогова.	4
2	Теоретичні основи біомедичної етики. Основні типи етичних теорій Історичні та культурні типи біоетичних теорій. Ідеалістична етика. Консервативна форма біоетики та біобезпеки	4
3	Моральні принципи і правила проведення досліджень на людині та тваринах. Етичні правила і проблеми проведення клінічних досліджень та експериментів на людях. Моральні принципи проведення досліджень на тваринах. Планування і проведення клінічних досліджень медичних препаратів. Історичні і філософські контексти проблем досліджень на людях в медицині. Вторгнення науки в реальне життя людей. Проблеми свободи думки і свободи совісті вченого. Драматична медицина. Досліди на людях,	6
4	Ризики в нанотехнологіях пов'язані з біобезпекою Етичне регулювання нанотехнологій і біобезпеки. Доцільність розробок спеціалізованої етики і біобезпеки. Третя сигнальна система біотичних комунікацій.	8
5.	Біоетика в різних соцкультурах і контекстах. Особливості «американської біоетики». Загально цивілізаційні основи біотичних знань. Біоетика і біобезпека в Україні. Біоетика і моральна антропологія Християнства.	10
6	Цінності і закони біоетичної діяльності і біобезпеки. Етичні проблеми генних технологій.	8

	Етичні проблеми сексології і сексопатології. Сучасні технології «зачаття, штучного запліднення».	
7	Особливості правових проблем штучного переривання вагітності. Колізії правового регулювання. Правовий статус людського плода в теорії цивільного права. Медична і етична оцінка штучного переривання вагітності . позиція християнських конфесій. особливості правового регулювання абортів в Україні.	10
8	Життя і влада: біовлада у сучасних структурах лікування. Теорії Мішеля Фуко у формуванні нового типу влади – біовлади. Медична модель біовлади і біобезпеки. Соціальна модель і стан хронічного захворювання. Екзистенціальна модель (ситуація термінального становища).	4
9.	Історія і філософія біоетики і гуманітарної експертизи. Біоетика: досвід археології. Транс дисциплінарні основи біотичних знань. Інтервальний підхід і гуманітарна експертиза. Проблеми віртуалістики. Основні етичні і правові принципи видалення органів у живого здорового донора.ізъятия органів у живого здорового донора. Права донора.	6
	Разом	60

7. Самостійна робота (заочна форма)

№п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і методи біоетики та безпеки. Професійна етика. Історичні і логічні моделі біоетики. Особливості сучасної біоетики і біобезпеки. Моделі Гіппократа і Парацельса : «не нашкодь», «роби добро». Періодизація історії біоетики. Біоетика і принцип «поваги прав та гідності людини». Християнські цінності милосердя, співчуття, діяльної любові в моделі Парацельса. Питання професійної етики в роботах М.Я.Мудрова, Ф.Й.Гааза, М.І.Пирогова.	6/10
2	Теоретичні основи біомедичної етики. Основні типи етичних теорій Історичні та культурні типи біотичних теорій. Ідеалістична етика. Консервативна форма біоетики та біобезпеки	6/10
3	Моральні принципи і правила проведення досліджень на людині та тваринах. Етичні правила і проблеми проведення клінічних	

	досліджень та експериментів на людях. Моральні принципи проведення досліджень на тваринах. Планування і проведення клінічних досліджень медичних препаратів. Історичні і філософські контексти проблем досліджень на людях в медицині. Вторгнення науки в реальне життя людей. Проблеми свободи думки і свободи совісті вченого. Драматична медицина. Досліди на людях,	8/10
4	Ризики в нанотехнологіях пов'язані з біобезпекою Етичне регулювання нанотехнологій і біобезпеки. Доцільність розробок спеціалізованої етики і біобезпеки. Третя сигнальна система біотичних комунікацій.	8/10
5.	Біоетика в різних соціокультурах і контекстах. Особливості «американської біоетики». Загально цивілізаційні основи біотичних знань. Біоетика і біобезпека в Україні. Біоетика і моральна антропологія Християнства.	6/10
6	Цінності і закони біоетичної діяльності і біобезпеки. Етичні проблеми генних технологій. Етичні проблеми сексології і сексопатології. Сучасні технології «зачаття, штучного запліднення».	8/10
7	Особливості правових проблем штучного переривання вагітності. Колізії правового регулювання. Правовий статус людського плода в теорії цивільного права. Медична і етична оцінка штучного переривання вагітності . позиція християнських конфесій. особливості правового регулювання абортів в Україні.	8/10
8	Життя і влада: біовлада у сучасних структурах лікування. Теорії Мішеля Фуко у формуванні нового типу влади – біовлади. Медична модель біовлади і біобезпеки. Соціальна модель і стан хронічного захворювання. Екзистенціальна модель (ситуація термінального становища).	6/10
9.	Історія і філософія біоетики і гуманітарної експертизи. Біоетика: досвід археології. Транс дисциплінарні основи біотичних знань. Інтервальний підхід і гуманітарна експертиза. Проблеми віртуалістики. Основні етичні і правові принципи видалення органів у живого здорового донора. із'яття органів у живого здорового донора. Права донора.	4/8

	Разом	60/88

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. Словесні: розповідь, пояснення, бесіда, (евристична і репродуктивна), лекція, інструктаж.

1.2. Наочні: демонстрація, ілюстрація.

1.3. Практичні: практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. Аналітичний.

2.2. Індуктивний метод

2.3. Дедуктивний метод

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. Проблемний (проблемно-інформаційний).

3.2. Частково-пошуковий (евристичний)

3.3. Дослідницький

3.4. Репродуктивний

3.5. Пояснювально-демонстративний.

4. Активні методи навчання: використання технічних засобів навчання, групові дослідження, самооцінка знань, використання навчальних та контролюючих тестів, використання опорних конспектів тестів.

5. Інтерактивні технології навчання використання мультимедійних технологій, інтерактивної дошки та електронних таблиць, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), діалогове навчання, співробітництво.

9. Методи контролю.

Методи контролю

1. рейтинговий контроль за 100 бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
- активність під час обговорення питань, що винесені на заняття;
- результати виконання та захисту практичних робіт;
- експрес-контроль під час аудиторних занять;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- написання рефератів, звітів;
- результати тестування;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

10. Розподіл балів, які отримують студенти (денна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота									Разом за модулі та СРС	Ате-ста-ція	Сума	
Модуль 1 - 70 балів												
Змістовий модуль 1 35					Змістовий модуль 2 40 балів							СРС
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7			15	70+15	15	100
5	5	5	5	15	10	10	10	10				

Оцінка знань студентів (заочна форма)

Поточне тестування та самостійна робота										Разом за модулі та СРС	Ате-ста-ція	Сума
Модуль 1 - 85 балів												
Змістовий модуль 1 15 балів		Змістовий модуль 2 30 балів			Змістовий модуль 3 – 20 балів		Змістовий модуль 4 - 20 балів		СРС			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	15	-	-	100
5	10	10	10	10	10	10	10	10				

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Навчально-методична література

№	Вид	Назва
1		Введение в биоэтику. Под общ. ред. Б. Г. Юдина, П. Д. Тищенко. М., 1998
2		Врачебные ассоциации, медицинская этика и общемедицинские проблемы. Сборник официальных документов. М., 2005.
3	Осно вна	Медицина и права человека. Нормы и правила международного права, этики, католической, протестантской, иудейской, мусульманской, буддийской морали. М. Прогресс. 2008.

4		Биомедицинская этика. Сб. статей под ред. акад. В. Покровского и акад. Ю. Лопухина. М. 2007, вып.2, 2008, вып.3, 2009.
		1. Силуянова И. В. Биоэтика в России: ценности и законы. М., 2001, с.161-174.
5		Лосев А.Ф. Этика как наука. / "Человек", №2, 2013
4		Тищенко П.Д. Феномен биоэтики. / "Вопросы философии", №3, 1992
6		Проблемы биоэтики. Реферативный сборник. М., ИНИОН, 2010
7		Протиер. Владислав Свешников. Очерки христианской этики. М., 2000.
8		Архиеп. Лука (Войно-Ясенецкий). Наука и религия. Ростов-на-Дону, 2001
9		Шрейдер Ю. А. Этика. Введение в предмет. М. 2008
1		Додаткова
2	Вересаев В. В. Записки врача. Собр. соч. в 4-х томах. Т.1, М., 2015, с.201-401	
3	Льюис К. С. Мерзейшая мощь. Собр. соч. М.,1999, т.	
4	Чехов А. П. “Скучная история из записок старого человека”, “Сельские эскулапы”, “Цветы запоздалые”, “Хирургия”, “Надлежащие меры”, “Общее образование”, “Последние выводы зубо-врачебной науки”, “Горе”, “Анюта”, “Ионыч”, “Волк”, “Интриги”, “Княгиня”, “Случай из практики” и др. Собр.соч. в 18 томах. М.1985	
5	Международные акты о правах человека. Сб. документов. М., 2006.	
6	Этика практической психиатрии. Под. ред. проф. В. А. Тихоненко. М., 2006	
7	Карсон Р. Становление диалога между доктором и пациентом./Вестник МГУ.Серия 7, философия. №5, 1998.	
1	Методична	Этические и правовые проблемы клинических испытаний и научных экспериментов на человеке и животных. Сборник материалов к конференции. М., 2011
2		Council on Ethical and Judicial Affairs AMA - Этические вопросы распределения органов для пересадки.Arch.Intern. Med.2010, 155, 29-40
3		Навчальні матеріали онлайн (pidruchniki.website) © 2010 - 2016 info{at}pidruchniki.com

readbookz.com/book/166/5039.htm

osvita.ua/vnz/reports/law/9727/

slv.com.ua/bookz/166/5039.html